

duhovnog propinjanja ne bi li potaknuo i pomogao kojem čovjeku da u većoj mjeri posegne za izvorom svoje sreće i tako nadoknadim ono što u životu nisam znao ili nisam mogao učiniti za Boga.«

Tako danas narod u Hrvata biva obogaćen djelom koje nam osvjetljuje kako Bog postupa s onima koji ga ljube, s onima koji ga svim srcem traže. Ovo maleno djelo sadržava u sebi bogatstvo ljepote življenja i svjedočanstvo kršćanske duše.

Izbor iz duhovnoga dnevnika obuhvaća razdoblje od 1974. do 2001. godine. U njemu je prikazano Božje djelovanje u životu pobožne duše. Pri čitanju izabranih dijelova nailazi se na divljenje Stvoritelju u stvorenomu, djetinje izraze ljubavi i privrženosti svojem Bogu, osjećaje tuge, žalosti i straha zbog grijeha i za ljudske duše, mistične i gotovo nevjerojatne opise doživljaja Boga u odnosu s drugima te u djelima običnoga svakodnevnoga življenja. Prisutni su i izrazi oduševljenja, radosti, čovječje nadmoći nad drugim stvorenim zbog Božje prisutnosti te u isti mah osjećaji sićušnosti pred Svevišnjim.

Zapisi odišu iskrenošću, jednostavnošću i predanošću u življenju s Bogom. Evo nekih zapisa:

»Obični oblici života mirno proživljeni u Bogu — eto moje radosti, eto mojeg osjećaja veličine. Pohod rodici, pohod Elizabeti — što običnijeg ima od toga? Marija živeći ga u Bogu, digla ga je na otajstvo. Blagoslovio sam stan jednog mješćanina, pohodio mu obitelj — čini mi se da sam učinio isto što i Marija i kako ona« (29. prosinca 1976., Zagreb).

»Kao veliko magnetsko polje, koje privlači željeznu mrvicu, tako se osjećam vučen od Božje ljubavi« (17. svibnja 1983., Zagreb).

»Ovogodišnje proljeće sa svojim cvijećem dizalo me k Bogu više nego obič-

no. Kako moram biti lijep i vrijedan u Božjim očima, kad mi je poklonio toliko cvijeća!« (4. svibnja 1995., Zagreb).

Uz izvatke iz dnevnika p. Brajčića, koji čine prvi dio knjige, djelo i lik Rudolfa Brajčića u drugom dijelu knjige opisani su kroz članke Ivana Šestaka, Ivana Kobreka, Ante Mišića i Ante Gavrića.

Svaki od pojedinih autora pristupa osobi i djelu Rudolfa Brajčića iz kuta određenih nazora te ovom izboru dnevničkih zapisa daje još jednu veću notu i znanstvenu točku.

Opisi su sljedeći: *Filozof i teolog Rudolf Brajčić kao mistik o ateizmu i smrti Ivana Šestaka*; *Strast, mistika i duhovnost — uz duhovni profil p. Rudolfa Brajčića* Ivana Kobreka; *Memoria sui i Memoria Dei — Rudolf Brajčić — o visini i dubini duše* Ante Mišića; *Mistika — iskustvo Boga* Ante Gavrića.

Nije daleko toliko žudena ljepota života. Sasvim je blizu. U našim srcima, na našim usnama. Da to nije samo pušta priča i prazna tlapnja, svjedoči nam i ovaj dio zapisa iz duhovnoga dnevnika isusovca Rudolfa Brajčića. U školi života nam je potrebna dobra pouka, riječ ohrabrenja kao i svjedočanstvo bližnjega, a uvjeren sam da nam to može pružiti, između ostaloga, i ova malena, a ujedno i tako velika knjiga.

Matej Zdravčević

Josip Sanko Rabar, *Rječnik etiketa*. Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 2019, 336 str.

Josip Sanko Rabar jedan je od najplodnijih autora na hrvatskoj književnoj sceni. Dosadašnji njegov opus obuhvaća 23 naslova različitih književnih vrsta — od romana i pripovijetki do pjesničkih zbirki i filozofskih, religiozoloških, socioloških, likovnih, filmskih i televizijskih eseja i kritika, od aforizama i crtica do scenarija, studija i ogleda. Objavljuje u

brojnim glasilima te na radiopostajama. Biografija mu je prepuna nevjerojatnih obrata, od kriza identiteta do najdubljih duševnih iskušenja, od vatrenoga zagovaratelja marksizma do ludila, od čega ga spašava obraćenje na katoličanstvo. Usprkos životnomu košmaru i dramatičnomu sebetraženju ostvario je brak i postao obiteljski čovjek, uspio je diplomirati (1976.) filozofiju i sociologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a potom se i zaposliti na Hrvatskom radiju, da bi se nakon umirovljenja potpuno posvetio pisanju.

U hrvatskoj književnosti pojavio se je kao autor “izvan generacija i škola” (Zvonimir Mrkonjić), s briljantnom zbirkom pjesničkih minijatura *Igračke* (1984). Rabarova sklonost filozofičnoj meditaciji i kontemplaciji protkala je sva njegova djela — od pjesama *Božje dijete, Pjesme bratu Suncu* (2008) i *Razgovor s Bogom* (2010) do zbirke poema *Drvodjelja & Riba* (1995) i eseja *Vjera i mistika* (2011), *Zlo iz neznanja* (2012), *Mistika Ivana od Križa* i dr., te do pripovijetki i autobiografskoga romana *Ludilo i obraćenje* (2014) u kojima obrađuje niz duboko misaonih i religioznih tema kojima oskudijeva hrvatska književna produkcija. Prepoznat od uglednih imena hrvatske književne kritike (Mrkonjić, Ladan) dobitnik je brojnih književnih nagrada. Član je više hrvatskih književnih, novinarskih i kulturnih institucija te je uvršten u školsku lektiru i 15-ak antologija.

S *Rječnikom etiketa*, jednim od posljednja tri naslova objavljenih u proljeće 2019. godine, Rabar ponovno hrabro zakoračuje u neosvojeni prostor izvan i između književnih rodova koristeći slobodu koju otvara postmoderna nespuntanim poigravanjem žanrovima, sadržajima i formama. Njegov *Rječnik etiketa* plod je dugotrajnoga razmišljanja i pisanja minucioznih razmatranja o feno-

menu predrasuda i etiketiranja koja je objavljivao u *Kršćanskoj reviji Kana*.

Prišavši ovoj zapostavljenoj, a sveprisutnoj pojavi u međuljudskom općenju, istraživački znatizeljno pronalazi i iznosi na vidjelo niz primjera uglavnom negativnih i neargumentiranih sudova koje bez odgovornosti “lijepimo” drugima iako smo često i sami žrtve tudega etiketiranja. “Najveća je predrasuda kad misliš da nemaš predrasuda,” izjavljuje Sanko Rabar i iz toga motrišta promatra ljudsku prirodu koja se bakće s vlastitim slabostima i brzopletim sudovima, poluistinama i falsifikatima padajući u zamke redukcije ili preuveličavanja, besmislica i ušutkivanja zdravoga razuma. Rabarov *Rječnik etiketa* nije samo zbirka od 67 duhovito sročanih minijatura, nego i pravi abecedarij razotkrivanja zabluda koji na jednostavan i pristupačan, leksički bogat i stilski originalan *rabarovski* način podučava i pomaže čitatelju da analizom vlastitih sudova i ocjena razumije i prepozna svoje predrasude, neznanje i povodljivost svojih etiketiranja kako bi ih uspješnije kontrolirao i izbjegavao ih gdje god je to moguće. Rabar je svjestan da je to pomalo sizifovski posao, no ne odustaje od svojih majeutičkih načela i potrage za istinom za uzvrat vlastitim zabludama u kojima se zaplitao u najdubljim ponorima duše da bi našao odgovor u Onom koji je jedini mogao reći za sebe “Ja sam put i istina i život”. Ta je istina, put i taj život izvor nadahnuća Sanka Rabara, njegove potrage za smislom i nepresušne stvaralačke snage i produktivnosti. Njegov *Rječnik etiketa* poziva nas na dobrodušnost i svetost “siromašnih duhom”, koji se klone predrasuda i etiketiranja svojega bližnjega imajući na pameti Isusove riječi: “Što gledaš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svojem ne opažaš?” (Lk 6,41).

Tuga Tarle